

§ OHJAUSRYHMÄN ASETTAMINEN OIKEUDENMUKAISEN SIIRTYMÄN RAHASTON (JTF) SUUNNITTELUA VARTEN

Euroopan komissio esittää vihreän kasvun politiikkaa ja vuoteen 2050 asetetun EU:n ilmastoneutraaliuden tavoitteen saavuttamista varten oikeudenmukaisen siirtymän mekanismia. Mekanismi sisältää muun muassa uuden oikeudenmukaisen siirtymän rahaston perustamisen ohjelmakaudelle 2021–2027 (Just Transition Fund JTF). Rahaston tarkoituksena on tukea alueita ja toimialoja, joihin hiilineutraaliin yhteiskuntaan siirtyminen eniten vaikuttaa. Siirtymisen on tapahduttava oikeudenmukaisesti ja sosiaalisesti tasapainoisesti jäsenmaiden erilaiset lähtökohdat huomioiden. Rahasto kohdentuu fossiilisista polttoaineista (hiili, turve, öljyliuske) riippuvaisille alueille ja paljon kasvihuonekaasuja aiheuttavaan teollisuuteen.

Euroopan komissio esittää Suomelle keskittymistä turpeen käytöstä luopumiseen. Suomen osuus JTF-rahoituksesta on vaihdellut 163 milj. eurosta lähes miljardiin euroon. EU-maiden valtionjohdon heinäkuussa saavuttaman sovun perusteella Suomen osuus olisi noin 380 milj. euroa. Lisäksi saattaa tulla 1,5-kertainen siirto EAKR:sta ja ESR:stä, jolloin kokonaissumma voisi nousta 624 milj. euroon. Lisäksi tulee kansallinen vastinrahoitus. Suomen sisäinen rahanjako sidottaneen rakennerahastovarojen jakoon.

JTF-rahaston varat kohdentuvat nimetyille alueille. Komissio ehdottaa maaraportissaan, että Suomi keskittäisi rahaston toimet harvaan asuttuun Itä- ja Pohjois-Suomeen, jossa siirtyminen turpeesta hiilineutraaliin energiantuotantoon vaikuttaa eniten. Tuen maantieteellisestä kohdentamisesta ja valituilla alueille toteutettavista toimista päätetään kuitenkin kansallisesti ja niistä neuvotellaan komission kanssa. Eduskunnan valiokuntakäsittelyssä on nostettu kohdealueiksi myös muut merkittävät turvetuotantomaakunnat: Etelä-Pohjanmaa, Keski-Suomi ja Satakunta. Jos kansallisesti rahastoon päätetään sisällyttää myös paljon kasvihuonekaasuja aiheuttava teollisuus, maantieteellinen alue laajenee entisestään. Koko jäsenvaltio ei kuitenkaan voi olla kohdealueena.

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa rahaston valmistelusta ja tulee ohjaamaan alueellista suunnittelua. Koska suunnittelu- ja käynnistämisvaihe vaatii paljon myös maakuntatason vuoropuhelua, työskentely kannattaa aloittaa epävarmoillakin tiedoilla. Keski-Suomen ELY-keskus, Keski-Suomen liitto ja Metsäkeskus pitivät 6.8.2020 suunnittelupalaverin, jossa todettiin muun muassa maakunnallisen ohjausryhmän asettamisen tärkeys. Maakuntahallituksen vastuulla on määritellä työskentelyn tavoitteet ja puitteet.

Tavoitteet

Ohjausryhmän työskentelyn tavoitteena on:

- vahvistaa luottamusta Keski-Suomen kykyyn siirtyä oikeudenmukaisesti ja sosiaalisesti tasapainoisesti kohti hiilineutraalia maakuntaa
- käynnistää uuden rahaston toiminta maakuntatasolla ripeästi ja laajassa yhteistyössä.

Tehtävä

Ohjausryhmän tehtävänä on:

- muodostaa yhteisymmärrys turpeen tuotannon ja käytön merkityksestä (työllisyys ja talous, ilmastovaikutus, vesistövaikutukset, osuus energian tuotannossa) Keski-Suomessa
- muodostaa yhteisymmärrys JTF-mekanismin mahdollisuuksista
- laatia suunnitelma:

- turvetuotannon ja turpeen käytön vähentämiseksi
 - vähenemisestä johtuvien sosio-ekonomisten vaikutusten minimoimiseksi
 - turpeen korvaamiseksi energiantuotannossa
 - turpeen muiden, korkeamman jalostusarvon tuottavien käyttömuotojen turvaamiseksi
- laatia ehdotus yhteistyörakenteista rahaston käynnistämisen ja toimeenpanon tueksi maakunnassa.

Ohjausryhmän kokoonpano

Ohjausryhmän kokoonpano muodostuisi seuraavien tahojen edustajista:

Yrittäjät ja yrittäjäjärjestöt	Bioenergia ry Keski-Suomen kauppakamari Keski-Suomen Koneyrittäjät Keski-Suomen Yrittäjät MTK Keski-Suomi SKAL Keski-Suomi
Koulutus- ja tutkimus-organisaatiot	Jyväskylän ammattikorkeakoulu Jyväskylän yliopisto Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskus VTT Luonnonvarakeskus Suomen ympäristökeskus
Kunnat ja elinkeinoyhtiöt	Kuntajohtajat Kuntien elinkeinopalvelut/kehittämissyhtiöt
Luonnonsuojelujärjestöt	Suomen luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piiri Keski-Suomen Vesi ja Ympäristö
Yritykset	Vapo Alva Saarijärven Kaukolämpö
Palkansaajajärjestöt	SAK STTK Akava
Viranomaiset	Keski-Suomen ELY-keskus Keski-Suomen liitto Keski-Suomen TE-toimisto Metsähallitus Metsäkeskus
Poliittinen edustus	Keski-Suomen maakuntahallitus

Ohjausryhmä on suuri, koska yhteisymmärryksen ja tahtotilan rakentaminen vaativat monipuolista keskustelua ja osallisuutta. Kaikkia tahoja pyydetään nimeämään ehdokkaikseen miehiä ja naisia, jotta tasa-arvolain edellytykset voidaan täyttää. Ohjausryhmää voidaan tarvittaessa täydentää. Se voi kutsua pysyviä tai yksittäiseen kokoukseen osallistuvia asiantuntijoita.

Aikataulu	Ohjausryhmä asetetaan 30.6.2021 saakka. Vaiheistus ja aikataulu laaditaan työ- ja elinkeinoministeriön ohjeiden perusteella. Työ nivotaan myös vuoteen 2025 ulottuvan maakuntaohjelman valmisteluun.
Resurssit	<p>Pääosa työstä tehdään normaalina työnä ja olemassa olevia yhteistyökanavia hyödyntäen. Viestinnässä nojataan ohjausryhmätahojen asiantuntemukseen. Valmistelusta ja dokumentoinnista vastaa Keski-Suomen liitto. Maakunnan liitto huolehtii myös yhteistyöstä ministeriöihin ja muihin maakuntiin.</p> <p>Keski-Suomen liitto varautuu rajattuihin palveluhankintoihin, jotka voivat koskea sidosryhmien sähköistä työskentelyä, viestintää, tietopohjan päivittämistä tai muuta suunnittelussa tarvittavaa apua.</p> <p>Jokainen ohjausryhmän taho vastaa omien edustajiensa palkka-, palkkio- ja matkakustannuksista. Keski-Suomen liitto korvaa matkakustannukset vain siinä tapauksessa, että taustataho ei pysty kustannuksia maksamaan ja ne jäisivät yksittäisen henkilön tai yrityksen vastattavaksi. Tällaisesta tilanteesta tulee sopia etukäteen.</p>
Lisätietoja	Outi Pakarinen, outi.pakarinen(at)keskisuomi.fi, 040 595 0018 Pirjo Peräaho, pirjo.peraaho(at)keskisuomi.fi, 040 591 0760

Maakuntajohtajan ehdotus:**Maakuntahallitus**

1. käy evästyskeskustelun
2. asettaa ohjausryhmän edellä olevan selostuksen mukaisesti
3. valtuuttaa maakuntajohtajan nimeämään ohjausryhmän jäsenet yhteistyötahojen ehdotusten perusteella
4. valitsee ohjausryhmään kaksi maakuntahallituksen edustajaa
5. nimeää ohjausryhmän puheenjohtajaksi maakuntahallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajaksi maakunnan yhteistyöryhmän puheenjohtajan
6. toteaa, että maakuntajohtaja informoi maakuntahallitusta suunnittelun etenemistä säännöllisesti.

Päätös:

Maakuntahallitus hyväksyi kohdat 1-6 seuraavin lisäyksin:

- kohta 2; lisätään ryhmään "Yrittäjät ja yrittäjäjärjestöt" Metsäteollisuus ry.
- kohta 4; valitaan ohjausryhmään Jaakko Selin ja Elina Sillanpää.

Petri Honkonen ja Lotta Ahola poistuivat kokouksesta asian käsittelyn jälkeen klo 11.54.

Maakuntahallituksen kokous keskeytettiin klo 11.54-12.25 lounastauon ajaksi.
